

סיכום פרויקט - תשס"ח

סדנא בנושא:

אמהות למתבגרות הלומדות בחינוך המיוחד הכוללני פרויקט שנערך בשפ"ח ירושלים עבור המגזר החרדי בשנת תשס"ח

שרה כרמי, מנהלת התחנה החרדית שפ"ח ירושלים

ואתי גולומב – ברגמן, פסיכולוגית בכירה

תקציר הפרויקט:

סדנת המשך המיועדת לאמהות של נערות מתבגרות בעלות קשיים רגשיים וליקויי למידה מורכבים הלומדות במסגרת של הח"מ בתוך המגזר החרדי. לאור הצלחת הסדנא בשנת הלימודים הקודמת והפקת הלקחים מהסדנא הניסיונית בשנת תשס"ו, הוחלט להכין השנה פרויקט המשך של עבודה אינטנסיבית עם האמהות. בפרויקט הנוכחי השתתפו אמהות שהתחילו בעבודה עם פסיכולוגית בשנת הלימודים הקודמת והן היוו את גרעין הקבוצה. לאמהות אלו צורפו אמהות חדשות שנקלטו בעבודה הקבוצתית והצליחו להעמיק עם שאר חברות הקבוצה בתהליכים הפסיכולוגיים. טווח הגילאים של הבנות שהובאו לדיונים הורחב השנה החל מגיל ההתבגרות המוקדמת ועד לגיל ההתבגרות בשיאו.

רקע ומטרות:

גיל ההתבגרות מעלה עמו שאלות רבות של התמודדות עם נושאים נרחבים כגון: ההתפתחות המינית, הזהות, עצמאות ונפרדות, יחסים עם סמכות וכו'. ההורים למתבגרים עומדים בפני אתגרים קשים בד"כ, קל וחומר כשמדובר בנערות עם ליקויי למידה קשים. בתוך המגזר החרדי אותר הצורך ביעוץ, תמיכה והדרכה לאמהות של בנות בחינוך המיוחד, שיאפשר להן להתמודד עם האתגרים תוך כדי שמירה על הערכים והשפה של המגזר החרדי. המסגרות החינוכיות התקשו לסייע לאמהות בייחוד בנושאים הדורשים התמודדות עם מיניות ועם זהות מינית מבלי לפגוע בצניעות הלשון, או עם קשיים בבדיקת גבולות וסמכות מבלי לפגוע בערך של כיבוד הורים. בשנת הלימודים תשס"ו הוחל בסדנא ניסיונית לאמהות באחד מביה"ס של ח"מ לבנות במגזר החרדי. לאור הצלחת הסדנא הניסיונית – הורחב הפרויקט לסדנא אינטנסיבית בשנת תשס"ו. בשנת תשס"ז המשכנו בסדנא האינטנסיבית בה ניתן היה להעמיק בנושאים בהם עסקנו על "קצה המזלג" בשנה הקודמת.

מהלך הפרויקט:

הפרויקט החל לפני כשלוש שנים בסדנא ניסיונית שנועדה לאתר את צרכי השטח ולבנות תוכנית הדרכה ויעוץ לאמהות. הסדנא כללה בעיקר העלאת נושאים ע"י האמהות והתייחסות פסיכולוגית בונה אמון עם כיבוד הערכים של המגזר החרדי. בשנה השנייה של הפרויקט הועמקו הדיונים

בשנה השלישית והאחרונה נבנתה קבוצת אמהות שכבר השתתפו הן מאמהות "מנוסות" בסדנא והן מאמהות "חדשות" שצורפו לקבוצה על סמך קריטריונים שהתגבשו תוך כדי מחשבה משותפת של הפסיכולוגית ושל אנשי צוות ביה"ס. בסוף כל שנה נערך משוב הן עם האמהות והן עם צוות ביה"ס והסתבר שיש שיפור ניכר במצב הבנות מאז תחילת העבודה הפסיכולוגית של האמהות בפרויקט.

הערכה ומסקנות:

לאור האמון הרב שנוצר בין מערכת ביה"ס והפסיכולוגית וכן בין חברות הקבוצה – התאפשרה עבודת עומק פסיכולוגית שהלכה והתעצמה בכל שנה במשך שלוש שנים. המשוב שהתקבל מהאמהות היה חיובי מעל המצופה, והפתיחות שהן גילו אפשרה צמיחה מרובה של הבנות.

סיכום והמלצות:

הפרויקט של עבודה קבוצתית עם אמהות לבנות מתבגרות בחינוך המיוחד בתוך המבזר החרדי, נערך ע"י פסיכולוגית מהשירות הפסיכולוגי שאיננה הפסיכולוגית הקבועה של ביה"ס. הפרויקט בכללותו נמשך 3 שנים, כשהשנה האחרונה הייתה החשובה והמעמיקה ביותר בתוך העבודה הקבוצתית, הפרויקט זכה להדים גם מעבר לאמהות שהשתתפו בקבוצה והעלה את המודעות בקהילה לצורך בעבודה מסוג זה עם אמהות לבנות מתבגרות.

מומלץ לאפשר בעתיד הנחייה של יועצות בתחום זה כדי שהן תוכלנה ליישם את הידע שהצטבר בשכבות נוספות של האוכלוסיה החרדית.